

Riktlinjer för öppen ungdomsverksamhet

Alingsås kommun

Typ av styrdokument: XX
Beslutande instans: XX
Datum för beslut: ÅÅÅ-MM-DD
Diarienummer: XX

Gäller för: XX
Giltighetstid: XX
Revideras senast: ÅÅÅÅ-MM-DD
Dokumentansvarig: XX

Innehåll

1.	Syftet med riktlinjen	3
2.	Kvalitet och uppföljning	3
3.	Syftet med öppna ungdomsverksamheten	4
4.	Alingsås kommuns Vision 2040	5
5.	Vad kännetecknar öppen ungdomsverksamhet	5
6.	Bärande principer	6
7.	Identifierade utvecklingsområden	7
8.	Målgrupp	7
9.	Relation till centrala inriktnings- och styrdokument	8
10.	Mätbara mål	8
11.	Personalens uppdrag	10
12.	Verksamhetscykel	11
13.	Dokumentation, uppföljning och analys	12
14.	SMART:a mål	12

1. Syftet med riktlinjen

Kultur- och utbildningsförvaltningen strävar efter att ha en ungdomsverksamhet som attraherar ungdomar att utefter egen vilja, driv och förmåga delta i öppen verksamhet. Denna riktlinje ska vara vägledande för ungdomsverksamhetens utveckling. Nedan beskrivna riktlinje syftar till att skapa och tydliggöra nämndens förväntansbild på verksamhetens framtida kvalitéer, utbud och tillgänglighet.

2. Kvalitet och uppföljning

För att säkerställa en likvärdig öppen ungdomsverksamhet i hela kommunen behöver samtliga kommunalt finansierade verksamheter jobba utifrån en gemensam strategi för kvalitetssäkring.

Genom detta styrdokument skapas de förutsättningar som krävs för att kunna dokumentera, följa samt analysera effekten av verksamheten. Detta leder sammantaget till att verksamheterna fyller sitt syfte och når de politiska målen.

Enligt Europeiska principer och riktlinjer för lokal och öppen fritids- och ungdomsverksamhet¹ behöver kvalitetsutvecklingen av öppen ungdomsverksamhet:

- ett tydligt och heltäckande system för dokumentation och uppföljning av utfall, förutsättningar och arbetsprocesser i relation till mätbara indikatorer och mål;
- regelbundna och aktuella kartläggningar av lokala förhållanden och behov;
- tydliga rutiner för kontinuerlig analys av och reflektion kring utfall i relation till förutsättningar, arbetsprocesser och aktiviteter, samt behovet av fortsatt utveckling.

Ungdomsverksamheten deltar i kvalitetsnätverket KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan) och ska använda de verktyg som KEKS tillhandahåller i syfte att använda mätbara och kunskapsbaserade mål, dokumentera och följa upp verksamheten vilket i förlängningen leder fram till utveckling av verksamheten. Sammantaget bidrar dessa metoder till kvalitetsutveckling.

¹ European Charter on Local Youth Work – "Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet"

3. Syftet med öppna ungdomsverksamheten

Ett demokratiskt samhälle behöver unga människors röster och aktiva deltagande. För att kunna axla denna roll behöver ungdomar en plats utanför hem och skola där de kan sätta sin egen agenda. En plats där de, tillsammans med andra, kan undersöka, artikulera och utveckla sina intressen och talanger, såväl som sina idéer för framtiden. En plats där de kan få stimulans och stöd att vidareutveckla de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar de behöver för att kunna nå sin fulla potential som individer och samhällsmedborgare. Den öppna ungdomsverksamheten är denna plats och ungdomar är, och måste alltid vara, dess främsta intressenter. Den öppna ungdomsverksamheten är följaktligen en lärprocess, inte bara för ungdomar, utan också för samhället i sig. Den är en win-win investering, och för ett samhälle som eftersträvar inkludering och social sammanhållning så har den en viktig roll att spela. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter², har alla barn och unga rätt till fritid, vila samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. De dokument som antagits inom EU³ och Europarådet⁴ gör klart att den öppna ungdomsverksamheten inte bör utgå från ett problemperspektiv utan i stället syfta till ungas personliga och sociala utveckling. Alingsås kommuns öppna ungdomsverksamhet ska bedrivas som en lärprocess baserad på delaktighet. Detta innebär att vi ska ta tillvara ungas idéer, erfarenheter, kompetenser och intressen på ett sådant sätt att det väcker deras vilja till engagemang och ansvarstagande. Det är detta vi menar när vi talar om meningsfull fritid. Kort sammanfattat ska den öppna ungdomsverksamheten stimulera och stödja unga människor:

- att mötas över alla sorters barriärer och gränser i syfte att umgås, utbyta erfarenheter och idéer, organisera sig, lära från varandra och agera;
- att vara aktiva samhällsmedborgare och utöva inflytande i samhället, inklusive att ta del i politiskt beslutsfattande;
- att vara öppna mot världen och aktivt engagera sig i regional, nationell, europeisk och internationell mobilitet och samverkan

² Barnkonventionen

³ EU:s ministerråds slutsatser avseende "the contribution of quality youth work to the development, well-being and social inclusion of young people"

⁴ Europarådets rekommendation avseende öppen ungdomsverksamhet, CM/Rec(2017)4

4. Alingsås kommuns Vision 2040

Alingsås Vision 2040 utgör ett dokument som anger målet för hur kommunen vill att det framtida Alingsås ska vara. Visionen är utgångspunkt i styrningen och ska vägleda verksamheterna vid planering av framtiden. I visionen finns fem fokusområden med tillhörande mål.

1. Alingsås växer genom att stärka och uppmuntra arbetsliv, näringsliv och föreningsliv (fokusområdet Experimentlust)
2. I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling (fokusområdet Omställning)
3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen (fokusområdet Tillsammans)
4. Alingsås barn och elever erbjuds en av landets bästa utbildningar (fokusområdet Livskvalitet)
5. Alingsås ska utvecklas genom ett hållbart samhällsbyggande med bevarad natur och kulturmiljö (fokusområdet Vackra miljöer).

5. Vad kännetecknar öppen ungdomsverksamhet

Den öppna ungdomsverksamheten bygger på demokratins principer, inklusive principen om alla människors lika värde. Alla unga oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder skall aktivt välkomnas och inkluderas i verksamheten. Den erbjuder aktiviteter och mötesplatser som stimulerar ungas aktiva engagemang och ansvarstagande samt skapar möjlighet för alla att delta oavsett ekonomiska förutsättningar. Den utgår från ett främjande förhållningssätt och har positiva förväntningar på dem den är till för, på dem som arbetar i den och på dem den samarbetar med. Vi vet

att det främjande och generella arbete som verksamheten bedriver får en förebyggande effekt.

6. Bärande principer

Den öppna ungdomsverksamhetens bärande principer⁵, det som definierar verksamheten och gör den till det den är, är att den skall:

- bygga på frivilligt deltagande – på att unga människor är aktiva i den öppna ungdomsverksamheten utifrån egen vilja och motivation;
- bygga på och svara mot unga människors självupplevda behov, intressen, idéer och erfarenheter, och på så sätt ge mervärde och/eller glädje i livet;
- skapas, organiseras, planeras, förberedas, utföras och utvärderas tillsammans med eller av unga människor;
- bidra till unga människors personliga och sociala utveckling genom icke-formellt och informellt lärande;
- sträva efter att stärka unga människors självbestämmande, autonomi och tillgång till sina rättigheter;
- ha ett helhetsperspektiv på unga människor och möta dem där de är, som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och för samhället som helhet;
- främja kritiskt tänkande och kreativitet såväl som mänskliga rättigheter, demokratiska värden och aktivt medborgarskap;
- vara aktivt inkluderande och erbjuda lika möjligheter till alla unga människor.

⁵ Dessa bärande principer är hämtade från dokumentet *European Charter on Local Youth Work*

7. Identifierade utvecklingsområden

Följande utvecklingsområden har identifierats för den öppna ungdomsverksamheten i Alingsås kommun där en förväntad förflyttning bör ske.

Ökat deltagande

Intensifiera arbete med att identifiera och nå ut till de målgrupper som idag inte besöker den öppna ungdomsverksamheten.

Verksamheten ska attrahera flickor och pojkar i lika stor utsträckning.

Verksamhet för unga med funktionsvariation ska utvecklas.

Verksamhet för unga hbtqai+-personer ska utvecklas.

Tillhandahålla och utveckla ett brett utbud av aktiviteter som främjar ökat deltagande i verksamheten.

Samverkan

Utveckla samverkan med aktörer såväl inom den egna kommunkoncernen som externa aktörer så som föreningslivet.

8. Målgrupp

Alingsås kommuns öppna ungdomsverksamhet riktar sig till målgruppen 13-18 år med fokus på åldersgruppen 13-15 år.

9. Relation till centrala inriktnings- och styrdokument

Målen för Alingsås kommuns öppna ungdomsverksamhet bygger på och harmoniserar med de mål som tagits på internationell, europeisk och nationell nivå. De konkretiserar FN:s konvention om barnets rättigheter, Europarådets rekommendation avseende ungdomsarbete, EU:s ungdomsstrategi 2019 – 2027⁶ samt den nationella ungdomspolitiken⁷ och klargör vad dessa innebär på lokal nivå.

10. Mätbara mål

Följande långsiktiga mätbara mål⁸, de så kallade Good Enough-målen, är de som sammantagna leder till att verksamheterna fyller sitt syfte och når de politiska målen. Alingsås kommuns öppna ungdomsverksamhet strävar därför efter att ha:

- **Avvikelse från jämn könsfördelning 10 %**

Detta innebär att det underrepresenterade könet måste utgöra minst 40 %. Resultatet hämtas från statistik över både öppen verksamhet och gruppverksamhet förd i The Logbook.

- **INDEX trygghet och bemötande 90 %**

Indexet utgörs av en sammanvägning av elva frågor i mötesplatsenkäten. 90 % innebär, lite förenklat, att en genomsnittlig svarande angett 4,5 på en 5- gradig skala.

- **INDEX inflytande, delaktighet och ansvarstagande 50 %**

⁶ youth.europa.eu/strategy_sv

⁷ Prop.2013/14:191, [Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande - Regeringen.se](#)

⁸ Dessa mål är också de som följs upp via KEKS dokumentations och uppföljningssystem The Logbook. Verksamhetens resultat presenteras i relation till dessa mål, till resultat föregående år och till genomsnittet i KEKS. Resultaten presenteras även uppdelat på kön

Indexet utgörs av en sammanvägning av fem frågor i KEKS mötesplatsenkät. Två av frågorna rör upplevt stöd (skala 1-5, där bara de som svarat 4 eller 5 är medräknade) och tre rör faktisk medverkan (Ja-/Nej-fråga).

- **Andel ungdomar som producerar verksamhet 30 %**

Indexet beskriver hur stor andel av de ungdomar som regelbundet besöker verksamheten som har varit aktiva i att producera verksamhet för sig själva och/eller andra. Statistiken hämtas från The Logbook.

- **Andel ungdomsproducerad verksamhet 60 %**

Indexet beskriver hur stor del av den samlade verksamhetstiden som är producerad av ungdomar. Statistiken hämtas från The Logbook.

- **INDEX delaktighet (gruppverksamhet) 75 %**

Indexet utgörs av en sammanvägning av femton frågor i KEKS gruppenkät. Sex av dessa berör på vilket sätt man varit delaktig, övriga berör hur man upplevt sin delaktighet.

- **INDEX lärande (gruppverksamhet) 85 %**

Indexet utgörs av en sammanvägning av två frågor i KEKS gruppenkät. Dels om man upplevt att man lärt sig något genom att delta, dels om personalen pratat om detta lärande.

- **Genomsnitt enkätsvar (5-gradig skala) 4,3**

Siffran avser genomsnittssvar på KEKS mötesplatsenkät. De flesta frågorna är formulerade som påståenden där den som anger "instämmer inte alls" genererar en 1:a och den som anger "instämmer helt" genererar en 5:a.

- **Samlat relativt nyckeltal 1,0**

Det samlade relativa nyckeltalet utgör en jämförelse mellan den enskilda verksamhetens samlade resultat och genomsnittet i KEKS. 1,0 visar att verksamheten ligger precis på genomsnittet, ett högre värde indikerar att man nått ett bättre resultat än genomsnittsverksamheten. Värdet baserar sig på de resultat man uppnått avseende de åtta good enough-målen samt det samlade resultatet för variabeln "resursutnyttjande och effektivitet" som består av kostnad/besök och kostnad/verksamhetstimme. Detta innebär att verksamhetens kvalitativa resultat

sätts i direkt relation till dess kostnader. Verksamheterna får även relativa nyckeltal för de enskilda good enough-målen.

11. Personalens uppdrag

Personalens grundläggande uppdrag⁹ är utifrån dessa mål att stödja och stimulera aktiviteter som bygger på och förutsätter ungas aktiva engagemang och ansvarstagande. Det är genom att tillsammans och i samverkan fokusera på detta uppdrag som verksamhetens långsiktiga mål kommer att nås. Personal inom den öppna ungdomsverksamheten måste:

- agera inom ramen för ett tydligt etiskt ramverk baserat på ovanstående grundläggande principer, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter;
- drivas av viljan att stödja unga i deras personliga och sociala utveckling;
- skapa en möjliggörande och förtroendefull omgivning som är aktivt inkluderande, stärkande och socialt engagerande, kreativ och säker, rolig och seriös, lekfull och planerad;
- se behovet av och söka sätt: att engagera unga i alla steg i den öppna ungdomsverksamhetens arbetsprocess; o att stödja unga människors självorganisering;
- ha de kompetenser, dvs. de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar som är nödvändiga för att genomföra öppen ungdomsverksamhet i enlighet med de principer och åtgärder som beskrivs i detta dokument;
- se den öppna ungdomsverksamheten som en process för ömsesidigt lärande samt att se behovet av konstant kompetensutveckling;
- vara medvetna om och kunna formulera ungdomsarbetarens roll och uppdrag och inte ägna sig åt mål och aktiviteter som faller utanför ramen för de grundläggande principerna;
- kontinuerligt och kritiskt reflektera kring hur det egna agerandet, såväl som lokala mål, metoder och sätt att organisera aktiviteter stämmer överens med de grundläggande principerna.

⁹ Från dokumentet European Charter on Local Youth Work

12. Verksamhetscykel

Den årliga cykeln för kvalitetsarbetet innefattar:

1. Bedriva verksamhet utifrån uppsatta mål och ungdomars idéer
2. Löpande dokumentation av statistik och dagboksanteckningar i The Logbook.
3. Uppföljning genom mötesplats- och gruppenkäter samt årlig nyckeltalsblankett.
4. Analysprocess
5. Genomföra åtgärder för att bibehålla eller förbättra verksamheten

Figur 1 – verksamhetscykel för den öppna ungdomsverksamheten

13. Dokumentation, uppföljning och analys

Alla verksamheter skall dokumenteras och följas upp kontinuerligt via KEKS¹⁰ system för dokumentation och uppföljning, The Logbook. Alla verksamheter ska följa The Logbook riktlinjer som hanteras i användarguiden.

Uppföljningen skall ske i relation till såväl enskilda verksamheter som till förvaltningen som helhet. De långsiktiga mål (Good Enough-mål) som inte uppnåtts skall förbättras genom årliga delmål med minst 5 % per år till dess att samtliga mål har uppnåtts. Den årliga resultatsammanställningen bearbetas årsvis genom KEKS analysprocess:

1. Analysera resultaten i personalgruppen (december)
2. Formulera idéer och förslag på vad vi vill förändra eller bibehålla och hur det ska göras (december-januari)
3. Diskutera era idéer och förslag med ungdomar (december-januari)
4. Sammanfatta analyserna och åtgärderna i handlingsplaner (januari)
5. Delmålen för kommande verksamhetsår förs in i The Logbook.
6. Genomföra en eller flera kommunikationsaktiviteter för att lyfta någon av åtgärderna.
7. Presentera uppföljning för nämnden (februari)

14. SMART:a mål

De årliga delmålen ska utformas enligt principen om SMARTa mål, det vill säga specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsbestämda.

Specifika

¹⁰ Kvalitet och kompetens i samverkan. Se www.keks.se

- Använd aktiva ord som innebär en riktning dvs. öka, minska, utveckla. Undvik allmänna ord som värna om, ta tillvara, tillgodose.

Mätbara

- Målet ska gå att mäta i enheten pengar, tid eller procent

Accepterade

- Målen ska vara accepterade av personalgruppen.

Realistiska

- Det måste finnas tillräckligt med realistiska förutsättningar att nå målen.

Tidsbestämda

- Sätt ett slutdatum när målen ska vara uppfyllt.

Exempel: Andelen ungdomsproducerad verksamhet i Sollebrunn ska öka med 5% under året. För att nå målet planeras följande åtgärder att genomföras:

- Jobba aktivt med att uppmuntra ungdomarna till att våga ta ansvar för delar av verksamheten, exempelvis kiosken.
- Bjuda in ungdomar till planeringsdag för att en starta dialog kring hur verksamheten kan bli mer ungdomsproducerad.